

MAANDBERIGTEN

VAN HET

Nederlandsche Zendelinggenootschap,

betrekkelijk de uitbreiding van het Christendom,

bijzonder onder de Heidenen,

VOOR HET JAAR 1879.

(81ste Jaargang.)

TE ROTTERDAM BIJ

M. WYT & ZONEN,

Drukkers van het Nederlandsche Zendelinggenootschap.

Gedrukt voor rekening van het Genootschap.

gaarne wenschen, dat eerlang een onzer Broederen met moed en ijver, met geloof en volharding, de taak opvatte om krachtig het Evangelie onder de Soembanezen te verspreiden?

De werkzaamheid ligt in de lijn van onzen arbeid; geve God (die de tijden en gelegenheden in zijne magt heeft), dat het tijdperk van ons krachtig optreden onder de eilanders, van wie wij hoorden, niet ver verwijderd zij!

VERSCHEIDENHEDEN.

Jongste berigten van Savoe.

*(Ontleend aan een particulier schrijven van Zr. TEFER
aan den Director en zijne Echtgenoot.)*

Zoo als genoegzaam bekend is, bleef Zr. TEFER met hare drie kinderen op Savoe, toen haar echtgenoot, wegens ziekte, genoodzaakt was naar Europa te gaan. Verschillende omstandigheden, waaronder de schipbreuk van de „Voorwaarts”, gaven aan deze reis iets avontuurlijks; daaruit laat zich verklaren, dat de briefschrijfster veel later, dan zij verwachten kon, berigt ontving van TEFER's behouden aankomst in Europa, en dat dit haar nog niet geworden was den 5den November des vorigen jaars, de dagteekening van het op 9 Februarij j.l. alhier ontvangen schrijven, waaruit wij iets willen mededeelen.

Na een en ander over huishoudelijke zaken, hare kinderen en vooral hunne opvoeding te hebben medegedeeld, luidt de brief als volgt: „Met het weinige, dat de bewoners hier hebben, siroop, tabak en paarden, drijven zij handel. De beide eerste artikelen ruilt men in voor kapas (boomwol), waarvan men de sarongs en slendangs (kleedingstukken) weeft, en voor andere benoodigdheden. Elk jaar komen 3 à 4 schepen van Arabieren, om paarden te koopen; ook dezen brengen vele goederen mede, o. a. zeer best keper. Dit jaar brachten ze veel meubels aan, die allen verkocht werden, en niet duur. Heeft men paarden verkocht, dan geeft men gaarne het geld weér uit voor allerlei.

„Vóór 14 dagen ging van hier een Koepangsche Chinees naar Soemba. Ik gaf hem een en ander mede voor onze twee Goeroes

(Hulpzendingen). Spoedig gaan weder twee prauwen daarheen, en dan hoop ik hun tractement en wat sago te zenden.

Er is hier dus wel gelegenheid tot verkeer met de andere eilanden; doch nooit geregeld (1). Heeft men nu geleerd, zich in tijds van het noodige te voorzien, dan heeft men geen gebrek. Ook thans is het op Savoe niet erger dan elders. Men heeft hier toeak (sap van den lontar-palm) en stroop, en men kan er van leven. Toch was er een paar jaar slechts weinig. Door de droogte waren de boomen geheel uitgemergeld, en hoe stijf de menschen den gordel ook aantrokken, zij voelden maar al te zeer dat de maag ledig was. Er was vrees, dat men dit jaar geen stroop zou kunnen koken. De gewone tijd ging voorbij; doch de Heer gaf uitkomst voor de armen, en de toeak kwam toch, hoewel laat en niet overvloedig. Na eene zeer warme Octobermaand, werden wij den 2den en 3den dezer verblijd door heerlijke regenbuijen, zoodat wij eergisteren doornat uit de kerk kwamen.

„Er zullen velen wenschen gedoopt te worden, als TEPPER terug komt. Ook op Soemba, te Malolo en Kabeneiro, onze twee posten, verlangen bijna al de daar wonende Savoenezen naar den Doop.

„Gij vraagt mij, of de Meesters en Oudsten mij getrouw blijven, naar mij hooren en of zij mij helpen. De laatste vraag beantwoord ik het eerst. Zij helpen, zoo veel zij kunnen; doch de omstandigheden hier laten weinig hulp toe. Wel hebben de menschen veel hulp nodig, vooral de Meesters met hun te gering inkomen, nu een pikol (ruim 61½ Ned. pond) rijst f 13 à f 15 kost. Daarbij vind ik, dat de indische hulp zoo heel weinig beteekent. Men doet hier best met zich zelve te helpen. Na het vertrek van TEPPER boden de Oudsten aan, dat hunne vrouwen om beurten mij gezelschap zouden houden; ik sloeg dit vriendelijk af; want ik heb de stille avonduren zoo heel nodig voor mijne correspondentie; maar het was toch eene fijne oplettendheid. Waar zij kunnen helpen, zijn zij bereid.

„De Meesters en Oudsten zijn zeer getrouw; zij hooren en volgen mijnen raad. Allen beschouwen mij als hunne moeder, en doen niets buiten mij. TEPPER heeft mij, vóór zijn eerste vertrek naar Amarassi (op Timor), als Diakones aangesteld, en zeide bij het afscheid nemen in de kerk, dat ik bleef, en men maar bij mij om raad moest komen. Dit is een goede inrigting. Zoo blijft ook

(1) Ook de stoombooten kunnen niet altijd Savoe aandoen.

de maandelijksche vergadering hier aan huis. De zeven meesters van Savoë, en meestal die van Bandjoewa, al onze Diakenen en zoo velen slechts kunnen uit andere gemeenten, komen dan op, meestal 16, 17 of meer; alleen bij ziekten minder. Ik ben daarbij steeds, in 't zwart gekleed, tegenwoordig; een der Goeroes doet het voor- en nagebed, en leidt het gezang, terwijl wij dan de zaken bespreken. Zóó wordt bepaald waar onderzoek noodig is, naar redenen van afwezigheid uit de kerk, en daarvan ontvang ik dan later verslag. Is er weinig te bespreken, dan vertel ik hun een en ander van wat er omgaat in de Christenwereld. Op de laatste vergadering werd uw brief besproken. Met genoegen vernamen zij, dat men in Nederland aan hen dacht. Ik vertel in het Maleisch, en dan herhaalt een der Diakenen later het door mij medegedeelde in het Savoeneesch, doorgaans met toevoeging van eigene opmerkingen.

„Behalve de gewone bijeenkomsten op Donderdag en Zaterdag hebben de Goeroes, Diakenen en Diakonessen, benevens eenige belangstellenden de Zondag-avond eene koempoelan. Nu zeide ik vóór een paar maanden, dat het zoo goed zou zijn, als men om de 14 dagen in eene der verwijderde kampongs zamen kwam, en dat allen, die konden, dan den Meester derwaarts vergezelden. Men kon dan des morgens in de kerk bekend maken welke kampong aan de beurt was. Zoo konden de onverschilligen, de zwakken en ouden van dagen ook voordeel daarvan trekken. Dit kostte natuurlijk den Meester en den vrienden eenige opoffering van gemak en rust; maar toch werd het voorstel dadelijk aangenomen en uitgevoerd.

„Geen der Diakenen gaat naar Koepang of Soemba zonder afscheid bij mij te komen nemen, en bij terugkomst brengen zij mij altijd weër een bezoek. Natuurlijk is Seba vooruit. Er zijn hier meer christenen dan op de andere plaatsen; er zijn hier ook meer Oudsten, die allen zeer goed gezind zijn. Doch ook te Liaai, Mesara en Mania gaat het zeer goed. Timo alleen is minder, en toch het werk des Heeren zal ook daar niet ijdel zijn.

„Gij merkt, rust is hier niet, en tóch zeg ik met U: „O! die beschaafde wereld!“ Liever leef ik in een vergeten hoekske der aarde. Dáár toch is onze trouwe Heer evenzeer. De zonde is daar ook wel in hare verschillende vormen; maar men aanschouwt er toch niet zóóveel treurigs als in de beschaafde maatschappij. Doch gij zijt dáár; wij zijn hier! De Heer beschikte ieders woonplaats,

Hij sterke dus ieder op zijnen post, totdat het klinkt: „Wel, gij goede, getrouwe dienstknecht! ga in tot de vreugde uws Heeren!”

„Alle maanden hebben wij vergadering van onze Diakonessen. Wij hebben nu weêr een honderdtal kleedingstukken voor de kerstboomen in de maak. Dit jaar moeten er tien zijn, en daaronder twee voor Soemba. Ik ben druk bezig met het maken van tashjes, zakjes en groote zakken, van mooie meubelsits-stalen, ons door FRANSEN uit Zwolle gezonden. De groote vooral heeft men gaarne. Zij zijn gevoerd, met lint geboord en gegarneerd met kralen. Van dezen zijn er 19 af, en er liggen nog 40 aan de beurt. Ik ben blijde, dat ik meel krijg. Brood is eene groote vervulling, omdat er hier bijna geen toespis bij de rijst is. Ik heb thans een vat meel, dat TEFFER mij zond van Makasser.

Gij schrijft, dat er een en ander komt voor de kerstboomen. Ik zal daar zeer blijde meê zijn, en hoop dat het nog met deze boot moge aankomen, anders komt het denklijk te laat, en dat zou jammer zijn. Zeer hoop ik, dat gij ons eenige medicijnen zult zenden; twee Goeroes zijn ziek, en er zijn nu vele zieken op Savoe. Mijn pepermint-olie en die van den Posthouder zijn op, en deze doet hier veel nut; zoo ook kinine, opodeldoc, kamillen en spiritus-nitridulcis.

Uit Swaroe (Resid. Malang).

(Ontleend uit een' brief van Br. J. KREEMER aan den Director.)

Kondt gij maar eens komen kijken! Ons nederig javaansch huisje is een heerlijk buiten geworden, door schaduwrijke citroenboomen en ander geboomte omringd, waarboven de gevederde palmen wiegelen, waar tusschen de donkerkleurige koffyheester met zijne rijpende bessen u tegen licht. Overal is zorgvuldig geveegd, en om het erf is men bezig eene nette levende pagger (haag) te planten. (Hoe de zendeling met echtgenoot en kind daar leeft, kan het meerendeel onzer geachte Lezers niet zóó veel belang inboezemen als den vriend: dit blijve dus rusten). Maar nu eene wandeling. Heerlijke, breede desawegen, langs zeer ruime erven, waar achter de huizen zich verschuilen. Wij gaan naar de bronnen, naar het breede, uitgestrekte ravijn. Neen! dat had ik zóó nog niet gezien, zoo lang ik hier alleen kwam om de gemeente te bezoeken. Dat ravijn sluit Swaroe voor een groot gedeelte in. Het is zwaar begroeid; eene beek murmelt tusschen het groen.